

# РЕШЕНИЕ

№ 15048

гр. София, 15.09.2023 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 27 СЪСТАВ**, в публично заседание на седми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ДИМИТЪР К. ДЕМИРЕВ**

при участието на секретаря **ВАЛЕРИЯ Й. ДИМИТРОВА**  
като разгледа докладваното от **ДИМИТЪР К. ДЕМИРЕВ** Гражданско дело № 20231110125639 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 422 ГПК.

Ищецът „ПИБ“ АД е предявило положителен установителен иск по реда на чл. 422 ГПК с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за признаване на установено, че ответницата З. В. М. му дължи суми, както следва: 3000 лв. главница по Договор за издаване на кредитна карта № 51\*\*\*\*\*/07.01.2008 г., ведно със законната лихва от 11.08.2022 г. до окончателното плащане, 1685,37 лв. договорна лихва, начислена за периода 12.08.2019 г. – 31.07.2022 г., 8,33 лв. мораторна лихва за периода 01.08.2022 г. – 10.08.2022 г., 60 лв. разноски за връчване на покана за предсрочна изискуемост, за които има издадена Заповед за незабавно изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 43719/2022 г.. по описа на СРС, 27 състав.

Ищецът твърди, че с ответницата бил сключен процесният договор за кредит при общи условия, по силата на който предоставил банков кредит – овърдрафт за сумата до 3000 лв. по разплащателна банкова сметка на ответницата с IBAN: BG\*\*\*\*\*, който бил изцяло усвоен. Срокът за ползване на овърдрафта се удължавал автоматично всеки път за нов едногодишен период, при условие, че никоя от страните не е уведомила другата за прекратяване на договора, съгласно раздел XIX, т. 19.1.1 от Общи условия на

„ПИБ“ АД за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип „MASTERCARD“ и „VISA“. Посочва, че при непогасяване на пълния размер на дебитното салдо след изтичане на първите 3 отчетни периода се начислявала годишна лихва в размер на 16 % за дебитните салда, формирани в резултат от ПОС трансакции, и 18 % за всички останали дебитни салда по сметката, а при непогасяване до датата на падежа на съответния отчетен период на минималната погасителна вноска или при надвишаване на разрешения кредитен лимит кредитополучателят трябвало да заплаща върху непогасената част от минималната погасителна вноска, респ. върху надвишението по разполагаемия кредитен лимит, наказателна лихва за дните на просрочие в размер на договорения лихвен процент плюс надбавка в размер на 12 пункта, а лихвата за просрочена минимална погасителна вноска била в размер на 1/12 от показателната надбавка за надвишение на разрешен кредитен лимит. Твърди, че по посочената банкова сметка кредитът е усвояван многократно в периода 13.01.2008 г. – 19.10.2009 г., както и че е погасяван многократно в периода 25.01.2008 г. – 30.11.2016 г., като излага, че кредитът бил в просрочие, считано от 19.10.2009 г., общо 4679 дни към 10.08.2022 г. Ищецът сочи, че поради неплащане в срок, на основание Раздел XIII, т. 13.1.1 от общите условия, била връчена покана с вх. № 32032 от 21.08.2021 г. чрез ЧСИ Стоян Якимов, рег. № 844, с която канил ответницата в седемдневен срок от получаването доброволно да изпълни просрочените задължения, като в противен случай, банката щяла да счита кредита за изцяло и предсрочно изискуем. Твърди, че посочената покана била връчена на Николина Петрова М. – майка на ответницата на 17.08.2021 г. със задължение да предаде, като поради неизпълнение на задълженията за плащане, банката обявила кредита за предсрочно изискуем, считано от 01.08.2022 г.

Извън срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответницата, поради което съдът ще зачете по същество правните доводи, в който оспорва иска по основателност. Установява се, че отговорът е подписан с електронен подпис на 22.06.2023г. в 22:38:33 +3`00`, като видно от справка от системата на СРС (л.105), същият е постъпил на 23.06.2023г. в 9:21ч., поради което и с оглед чл.62, ал.1 и ал.4 ГПК срокът е пропуснат (който изтича на 22.06.2023г.). Във възражението по чл.414 ГПК е релевирано възражение за погасяване на сумите по давност, поради което с оглед т.11а от ТР № 4/2013г. по т.д. № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС, където е прието, че

възражението по чл.414, ал.1 ГПК има правните последици на отговор на искова молба по чл.131, ал.1 ГПК, то на изследване стои и въпросът дали е погасено по давност вземането.

*Софийският районен съд, след като взе предвид становищата на страните и ангажираните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, намери за установено следното от фактическа страна:*

От приобщеното ч.гр.д. № 43719/2022г. по описа на СРС, 27 състав, се установява, че е образувано по заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение по чл.417 ГПК от 11.08.2022г., въз основа на което на 23.08.2022г. е издадена заповед № 24220 за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК, както и изпълнителен лист от 23.08.2022г., с ответницата е осъдена да заплати на ищеца сумата 3 000,00 лева (три хиляди лева), представляваща главница по Договор за издаване на кредитна карта № 51\*\*\*\*\*/07.01.2008, ведно със законна лихва за период от 11.08.2022 г. до изплащане на вземането, сумата 1 685,37 лева (хиляда шестстотин осемдесет и пет лева и 37 стотинки), представляваща договорна лихва за период от 12.08.2019 г. до 31.07.2022 г., сумата 8,33 лева (осем лева и 33 стотинки), представляваща мораторна лихва за период от 01.08.2022 г. до 10.08.2022 г., сумата 60,00 лева (шестдесет лева), представляваща разноси за връчване на покана за предсрочна изискуемост, както и държавна такса в размер на 95,07 лева (деветдесет и пет лева и 07 стотинки) и юрисконсултско възнаграждение в размер на 150,00 лева (сто и петдесет лева). Като вземането произтича от Документ по чл.417, т.2 ГПК - Извлечение от счетоводните книги на ПИБ АД за размера на дълга по Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 51\*\*\*\*\*/07.01.2008г., обявен за предсрочно изискуем, считано от 01.08.2022г. В срока по чл.414 ГПК е подадено възражение, въз основа на което съдът с разпореждане от 01.04.2023г. е дал указания до заявителя по чл.415, ал.1, т. 1 ГПК, като в срока по чл.422 ГПК е подаден настоящият иск.

Приет по делото е договор за издаване на международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка № 51 \*\*\*\*\*/07.01.2008г. по силата на който между страните е сключен договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип за следното: по

искане на ответницата банката приема да открие и води на името на ответницата разплащателна сметка и да издава към нея на името на ответницата револвираща кредитна карта с чип, като банката предоставя банков кредит овърдрафт по сметката в размер на 3000лв., който може да бъде усвояван с използване на картата. Срокът за погасяване на овърдрафта е до 07.01.2010г., като е описано, че същият се подновява автоматично при условията и по реда, предвидени в общите условия. Съгласно чл.6 от договора – за използвания овърдрафт потребителят ползва гратисен период със срок от 45 дни, като в случай, че **до датата на падежа** потребителят погаси изцяло дебитното салдо по сметката, формирано до края на последния отчетен период, банката не начислява лихва. Съгласно чл.7 – **при непогасяване до датата на падежа на пълния размер на дебитното салдо** – потребителят заплаща на банката след изтичане на първите три отчетни периода годишна лихва в размер на 16% за дебитни салда формирани от ПОС трансакции, съответно 18% за останалите дебитни салда. Съгласно чл.8 – **при неплащане до падежа на** минималната погасителна вноска или надвишаване на разрешения кредитен лимит – банката начислява върху непогасената част на минималната погасителна вноска наказателна лихва /неустойка/ в размери съгласно Тарифата и Общите условия, като към датата на кредита неустойката е лихвата плюс наказателна надбавка от 12 пункта.

Съгласно приетите по делото Общи условия (л.7 и сл.) се установява, че съгласно т.18– **титулярят се задължава всеки месец до падежа да внася по сметката минималната погасителна вноска**, а съгласно т.28, б. „б“ – банката има право да обяви ползвания овърдрафт за предсрочно изискуем с писмена покана в случай че титулярят не извърши което и да е плащане по договора повече от 5 работни дни след датата, на която такова плащане е станало изискуемо. Съгласно т.1, б. „к“ **минимална погасителна вноска е сума, която титулярят е длъжен да погасява ежесмесечно от датата, следваща края на отчетния период, до датата на падежа**, и представляваща 5% от дебитното салдо по сметката към последния ден от отчетния период, но не по-малко от 10 лева или целия размер на усвоения кредитен лимит, ако е по-малък от 10лв. Съгласно т.1, б. „з“ **падеж е датата, до която титулярят е длъжен да погаси изцяло задълженията си по сметката или минималната погасителна вноска; за дата на падежа се счита всяко 5-то число от месеца, съответно следващия**

**работен ден.** Съгласно т.36 – срокът за ползване на овърдрафта е съгласно договора, като срокът за валидност на картата е релефно изобразен върху нея. Срокът за овърдрафта се удължава автоматично всеки път за нов едногодишен срок при условие, че титулярят не е уведомил банката за прекратяване на Договора най-малко 60 дни преди изтичане на текущия срок, респ. при условие, че банката не е уведомила Титуляря за прекратяване Договора най-малко 30 дни преди изтичане на текущия срок. Банката подновява срока на валидност на картата служебно, доколкото е продължен срокът на овърдрафта, като издава нова карта. Оправомощеният държател може да получи новата си карта в банката в срок до 10 дни преди изтичане срока на валидност на картата. Ако не желае картата да бъде подновена следва да уведоми банката за това в писмена форма не по-късно от един месец преди датата на изтичане на срока на валидност на картата.

Приета по делото е покана за предсрочна изискуемост, връчена чрез ЧСИ Якимов на 17.08.2021г., съгласно която е даден срок за изплащане на дължимите задължения с уговорката, че при неизпълнение кредитът ще бъде обявен за предсрочно изискуем поради неплащане в срок, в 7 дн срок от поканата.

Прието по делото е заключение по допуснатата ССЧЕ, което съдът кредитира като обективно и компетентно изготвено, от което се установява, че банката е предоставила овърдрафт по разплащателна сметка на ответницата, който кредит е бил изцяло усвоен поетапно от 13.01.2008г. до 19.10.2009г., като усвоеният банков кредит е бил погасяване поетапно в периода до 30.11.2016г. Кредитът е бил в просрочие, считан от 19.10.2009г. – общо 4679 дни до 10.08.2022г. вкл., като към 11.08.2022г. непогасените задължения били в общ размер на 37398.31лв., от които 3000лв. главница, 20664.97лв. договорна лихва за периода от 19.10.2009г. до 31.07.2022г., като договорната лихва за периода от 12.08.2019г. до 31.07.2022г. била в размер на 1685.37лв., неустойка („наказателна лихва“) в размер на 13587.01лв. за периода от 06.11.2009г. до 19.12.2016г., законна лихва за периода от 01.08.2022г. до 04.08.2023г. вкл. в размер на 338.01лв., като законната лихва за периода от 01.08.2022г. до 10.08.2022г. вкл. била в размер на 8.33лв., вкл. са начислени такси за поддръжка в размер на 78лв. за 2010 и 2011г., както и такси за връчване на покана за предсрочна изискуемост в размер на 60лв. В счетоводството на банката кредитът бил осчетоводен за предсрочно изискуем

считано от 01.08.2022г.

*Софийският районен съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 235 ГПК във връзка с наведените в исковата молба доводи и възраженията на ответника, намира от правна страна следното:*

Предявени са положителни установителни искове по реда на чл. 422 ГПК с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл.430 ТЗ вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

С доклада по делото съдът е обявил на страните, че следи служебно за наличието на неравноправни клаузи, така и е разпределил в тежест на доказване на ищеца да докаже пълно и главно, че между страните е валидно сключен договор за издаване на кредитна карта № 51\*\*\*\*\*/07.01.2008 г., усвояване на кредита, касателно по разплащателната сметка на ответницата за главницата от 3000 лв., настъпване на изискуемост на главното вземане за главница, уговорена възнаградителна лихва, респ. нейният размер от 1685,37 лв. за периода 12.08.2019 г. – 31.07.2022 г., изпадане на ответницата в забава за плащане на главницата, конкретно от 19.10.2009 г., както и размера на обезщетението за забава за периода 01.08.2022 г. – 10.08.2022 г.

От приетия по делото договор за кредитна карта, съвкупно със заключението на вещото лице по ССЧЕ се установява, както сключване на договора, усвояване на кредита поетапно от 13.01.2008г. до 19.10.2009г., настъпване на изискуемост на главното вземане за главница, уговорена възнаградителна лихва за периода 12.08.2019 г. – 31.07.2022 г., изпадане на ответницата в забава за плащане на главницата, конкретно от 19.10.2009 г., както и размера на обезщетението за забава за периода 01.08.2022 г. – 10.08.2022 г.

По възражението за давност:

По съчината си овърдрафтът е краткосрочен кредит, който представлява допустимо надвишаване над салдото по сметката. Кредитът овърдрафт се усвоява до разрешения лимит и може да се ползва изцяло или отчасти, като се погасява при всяко постъпление по разплащателната сметка. Видно от приетия договор и приложимите общи условия – за използвания овърдрафт е даден гратисен период от 45 дни, след който ако до датата на падежа (датата, до която титулярят е длъжен да погаси изцяло задълженията си по сметката

или минималната погасителна вноска) се погаси изцяло дебитното салдо (т.е. усвоената сума до кредитния лимит) не се начислява лихва, но ако на датата на падежа не се плати пълния размер на дебитното салдо се начислява годишна лихва, съответно се задължава всеки месец до падежа да внася по сметката минималната погасителна вноска, т.е. сума, която потребителят е длъжен да погасява ежемесечно от датата, следваща края на отчетния период, до датата на падежа, а ако неплати до падежа на минималната погасителна вноска се начислява неустойка. Падеж на задължението, изискуемост на вземането и забава да се изпълни не са еднозначни понятия, независимо че в определени случаи моментът на настъпването им да съвпада. Падеж е момент, в който задължението трябва да бъде изпълнено от длъжника, така и момент, в който настъпва изискуемостта. Изискуемостта е възможността на кредитора да иска реално изпълнение. Забавата е противоправно закъснение, за което длъжникът отговаря. Изпълнението на задължението е подчинено на принципа, че трябва да бъде изпълнено веднага, освен ако не следва друго от волята на страните или закона. При срочните задължения, когато денят на изпълнението им е определен или определяем, длъжникът изпада в забава от деня на изтичане на срока (моментът на изискуемост на вземането и на забава на длъжника, съвпада).

Съдът, тълкувайки по чл.20 ЗЗД волята на страните съдът приема, че в договора е уговорен срок (07.01.2010г.), но като обуславящо волеизявление за възможността за ползване на овърдрафт, т.е. като прекратителен срок, а не като падеж, с който настъпва изискуемост на вземане вкл. по см. на чл.114, ал.1 ЗЗД, доколкото видно и от систематичното тълкуване на разпоредбите на договора се налага извод, че след теглене на сума и изтичане на гратисния период вземането на кредитора става дължимо, т.е. длъжникът изпада в забава, за да може да се начислява лихвата, съответно при неплащане на изискуемата минимална погасителна вноска – да може да се начислява мораторната неустойка (т.е. ако не беше изискуема главница нямаше да има основание за начисляване на лихва и мораторна неустойка, каквито са начислявани, видно от претенцията и заключението на ССЧЕ), а под „срок“ на договора се разбира възможността в рамките на две години да се ползва овърдрафта, т.е. при съответното теглене и погасяване да се предостави възможност на потребителя да тегли суми над салдото по сметката и да ги възстановява в рамките на тези две години до максималния разрешен лимит,

съответно този „срок“ може да се подновява, но срокът за възможността за ползване поради действие на договора следва да се различава от изискуемостта на всяко съответно теплене. Оттук последното усвояване от страна на ответника, с оглед заключението на ССчЕ е до 19.10.2009г., с оглед на което най-късно считано от м.12.2009г. вземането за главница е било изискуемо по см. на чл.114, ал.1 ЗЗД, поради което и към датата на заявлението – вземането за главница е погасено по давност, съответно по чл.119 ЗЗД са погасени по давност и акцесорните задължения, поради което исковете се явяват неоснователни. Съдът е запознат с Решение № 50186/16.11.2022г. по гр.д. № 4472/2021г. по описа на ВКС, но по въпроса за изискуемостта на погасителните вноски по банковите кредити е образувано тълкувателно дело поради наличие на противоречива практика.

Ако не се приеме такова тълкуване, а се приеме съответно, че 07.01.2010г. е „падеж“ на договора, то съгласно договора и приложимите общи условия има клауза за автоматично подновяване на изискуемостта на вземанията за главница, то „падежа“ се подновява година за година, което парира последиците по отношение на възможността за упражняване на субективните права, конкретно има за последица удължаване на давностен срок, а подобна уговорка е недействителна на основание чл.113 ЗЗД.

Ако се приеме, че клаузата за безсрочно автоматично подновяване на договора не касае подновяване на действието на договора, а на изискуемостта, съответно клаузата не се приеме за недействителна като противоречаща на чл.113 ЗЗД, то тогава същата следва да се разглежда като неравноправна по чл.143, т.20 ЗЗП, именно като предвиждаща автоматично продължаване на срочен договор, ако потребителят не заяви желание за прекратяването му, като не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора, поради следното: Неравноправна клауза в потребителски договор представлява всяка неиндивидуално определена уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя, които материалните предпоставки следва да се проявени кумулативно. ЗЗП /с който се транспонира Директива 2008/48/ЕО/ предвижда конкретни проявни форми, които са примерни (чл.143, т.20 ЗЗП), като общото между тях (т.1 до т.18) е, че се предоставя право на търговеца



едностранно и без наличието на обективни предпоставки да изменя сключения договор, респ. значително се накърнява еквивалентността на насрещните престации или се ограничават способите за защита на потребителя. В конкретния случай съдът приема, че клаузите не са уговорени индивидуално (доколкото са предварително изготвени от търговеца с препращане към Общите условия), същите увреждат законните интереси на потребителя, доколкото се предвижда търговецът да се освободи от негативните последици от изискуемостта на вземането си свързани с течението на погасителната давност, а в същото време с действието на договора между страните се запазва основаниято за начисляване на възнаграждение, което не отговарят на изискванията на добросъвестност, респ. на добросъвестната търговска практика, а именно не са съответни на честното и почтено поведение на всеки участник в гражданския и търговския оборот при сключване и изпълнение на сделки за потребление, доколкото създават възможност, както е и в конкретния случай въпреки почти 13г. просрочие да се държи обвързаността на страните поради неясна клауза за средния потребител с възлагане нему на заявяване желание за прекратяване на автоматично продължавания срочен договор, и не на последно място – същата уговорка е в очевиден ущърб на потребителя и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя – тази несъразмерност е значителна, защото е налице несъответствие във възможността им да се упражнят правата за защита, доколкото потребителят се лишава от основно правоизключващо възражение за погасяване по давност. Оттук при неравноправност на клаузата за автоматично подновяване на договора (с условието, че неравноправна е такава клауза, която касае подновяване изискуемостта на вземането, а не като обуславящо волеизявление за възможността за подновяване на ползване на овърдрафт, в който случай си е напълно валидна клауза), то доколкото „срокът“ за ползване на овърдрафта е уговорен до 07.01.2010г. (ако се приеме за падеж а не за модалитет), следва, че към датата на заявлението - 11.08.2022г. вземането за главница е погасено по общата 5г. давност, съответно по чл.119 ЗЗД са погасени по давност и акцесорните задължения, поради което исквете се явяват неоснователни.

Отделно от това, ако не се приемат нито едно от горните съображения, то съдът приема, че процесният договор не е обвързвал страните към момента на

отправяне на волеизявлението на банката за обявяване на кредита за предсрочно изискуем и изтичане на дадения на 5- дневен срок за доброволно изпълнение. Съществуващата между страните облигационна връзка е била прекратена не по-късно от 07.01.2010г., доколкото по делото липсват данни за издаването на последваща /нова/ карта на името на ответницата с валидност след посочената дата, която да е била в нейно държане, а подновяването на срока на валидност на картата /издаването на нова карта/ е било обусловено от продължаването на срока на овърдрафта - годишната такса за поддържане на картата се дължи в началото на всяка година от издаването ѝ, според приложимата Тарифа за такси и комисионни на банката, а последната е начислила такава такса само за 2010 год. и 2011 год. (видно от заключението на вещото лице по ССЧЕ), респ. претендира такси само за посочения период. В този смисъл и доколкото заявлението за издаване на заповед за изпълнение е било депозирано на 11.08.2022г., то настоящият съдебен състав счита, че главните вземанията на ищеца са погасени поради изтичането на предвидения в чл. 110 ЗЗД давностен срок, а допълнителните вземания - на основание чл. 119 ЗЗД (в който смисъл са и: Решение № 619 от 08.02.2023 г. по в. гр. д. № 5634 / 2022 г. на Софийски градски съд Решение № 3936 от 17.07.2023 г. по в. гр. д. № 12220 / 2022 г. на Софийски градски съд и др.).

*Воден от гореизложеното Софийският районен съд*

## **РЕШИ:**

**ОТХВЪРЛЯ** предявените от „ПИБ“ АД, ЕИЛ: \*\*\*\*\*, гр.София, бул. Ц.С № 111П, срещу З. В. М., ЕГНЛ \*\*\*\*\*, гр.София, ул. Б.Б № 31А, вх.А, ет.1, ап.1, положителни установителни искиове по реда на чл. 422 ГПК с правно основание чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД вр. чл.430 ТЗ вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за признаване за установено, че ответницата дължи сумите: 3 000,00 лева (три хиляди лева), представляваща главница по Договор за издаване на кредитна карта № 51\*\*\*\*\*/07.01.2008, ведно със законна лихва за период от 11.08.2022 г. до изплащане на вземането, сумата 1 685,37 лева (хиляда шестстотин осемдесет и пет лева и 37 стотинки), представляваща договорна лихва за период от 12.08.2019 г. до 31.07.2022 г., сумата 8,33 лева (осем лева и 33 стотинки), представляваща мораторна лихва за период от

01.08.2022 г. до 10.08.2022 г., сумата 60,00 лева (шестдесет лева), представляваща разноси за връчване на покана за предсрочна изискуемост, за които има издадена Заповед № 24220 за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК от 23.08.2022г. по ч.гр.д. № 43719/2022г. по описа на СРС, 27 състав.

**РЕШЕНИЕТО** подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

**ПРЕПИС** от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: \_\_\_\_\_